1. PROJEKT – OBSAH, DŮVODY, CÍLE

NÁZEV PROJEKTU	**Pilotní projekt ex ante koordinace hospodářských reforem** **Reforma regulovaných povolání**		
GESTOR	MŠMT	**SPOLUGESTOR**	ÚV, MF, MPO, MD, MZd, MPSV …. + další příslušné orgány uznávání odborných kvalifikací
ZAHÁJENÍ PROJEKTU	2013[1]	**UKONČENÍ PROJEKTU**	2016
OBSAH, CHARAKTERISTIKA PROJEKTU	V ČR přetrvává vysoká regulace profesí (345[2]) oproti průměru EU (157[3]). Nejvíce regulovaných profesí je v oblasti stavebnictví a řemesel, nejméně v turismu[4]. ČR tedy vítá podporu EK v reformách vedoucí k deregulaci. Cílem projektu je zvýšit transparentnost právního prostředí regulovaných profesí a možnost srovnání vstupních požadavků s požadavky v ostatních členských státech EU. Při úpravě jednotlivých předpisů je žádoucí omezit jejich formálnost, zvýšit důraz na praxi a především snížit počet regulovaných profesí, a tím přispět k profesní mobilitě (včetně přeshraniční) i tvorbě pracovních míst. Očekávaným výsledkem projektu je rovněž vyšší efektivita v důsledku větší konkurence na trhu služeb, který je v ČR relativně malý, s nízkou přidanou hodnotou.		
POPIS STÁVAJÍCÍ SITUACE, DŮVODY ŘEŠENÍ	Proces deregulace byl v ČR započat v roce 2012 po připojení k pilotnímu projektu transparentnosti dne 30. 5. 2012[5]. Od té doby byl snížen počet regulovaných profesí z 384 na 345. Avšak stále je nutné odstranit nepřiměřené požadavky a nadměrnou regulaci, se kterou je spojena zejména administrativní zátěž a bariéry v přístupu k povolání. ČR obecně klade větší důraz na vzdělání a téměř opomíjí praxi[6]. Regulovaná povolání a profese jsou řešena ve speciálních právních předpisech v působnosti jednotlivých komor nebo ministerstev. Vývoj počtu regulovaných povolání a činností a jejich sektorový profil viz příloha 1 a 2.		
RELEVANTNÍ PODKLADY	**Národní úroveň:** 1) Priority vlády České republiky v aktuální agendě jednotného trhu EU (19.7. 2012)[7] 2) Zpráva o realizaci Národního programu reforem v roce 2013 3) Výstup z mezinárodní konference „Modernizace systému uznávání odborných kvalifikací: vnitřní trh bez bariér“ 4) Výstup z veřejné konzultace		

[1] Pozn. ČR již v roce 2012 zahájila proces deregulace, viz doposud provedené kroky
[2] Viz http://uok.msmt.cz/uok/ru_list.php
[3] Viz Sdělení Komise o hodnocení vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k povolání (COM (2013) 676), str. 6
[4] Viz Study to provide an Inventory of Reserves of Activities linked to professional qualifications requirements in 13 EU Member States & assessing their economic impact (leden 2012), str. 37
[5] Pozn. Tento projekt však nebyl uskutečněn, nicméně ČR i PL se jím inspirovaly a začaly proces deregulace.
[6] Viz Výstup z veřejné konzultace, respondenti spatřují tento problém například u pedagogických profesí, kde se vyskytuje velmi nízká „prostupnost“ mezi učiteli jednotlivých stupňů.
[7] Dokument je v současné době aktualizován, schválení se očekává dne 13. 11. 2013 a je možné jej dodatečně zaslat.

	Evropská a mezinárodní úroveň: 5) Country Specific Recommendation 2013 6) Sdělení Komise o hodnocení vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k povolání (COM (2013) 676) 7) Study to provide an Inventory of Reserves of Activities linked to professional qualifications requirements in 13 EU Member States & assessing their economic impact (leden 2012) 8) článek 59 revidované směrnice 2005/36/ES 9) Commission Staff Working Documenton the outcome of the peer review on legal form, shareholding and tariff requirements under the Services Directive (SWD(2013) 402) 10) Commission Staff Working Dokument on the results of the performance checks of the internal market for services (construction, business services and tourism) (SWD(2012) 147) 11) chystaná vodítka EK ke konceptu proporcionality[8] 12) Conway, P. and G. Nicoletti (2006), "Product market regulation in non-manufacturing sectors: measurement and highlights", OECD Economics Department Working Paper No. 530. 13) REGO, Raquel. *The Trend Towards the European Deregulation of Professions and Its Impact on Portugal Under Crisis*. Hampshire: Palgrave MacMillan, 2013. 14) Jochem Sprenger. *A flexible and modern labour market requires a low number of regulated professions.* Prezentace na mezinárodní konferenci „Modernizace systému uznávání odborných kvalifikací: vnitřní trh bez bariér". 31. 10. 2012 15) *Limitting deregulation of professions in Poland.* Prezentace na mezinárodní konferenci „Modernizace systému uznávání odborných kvalifikací: vnitřní trh bez bariér". 31. 10. 2012 16) Communication from the Commission - Report on Competition in Professional Services (COM(2004) 83)
PŘÍKLAD ZE ZAHRANIČÍ	**Polsko** – třífázový plán snížení počtu regulovaných profesí cca o 200 profesí (asi 59% stavu v roce 2012), jedná se buď o zmírnění požadavků na výkon profese, či o úplné odstranění regulace[9] **Slovensko** – přestože máme velmi podobný právní základ a sdílíme společnou historii, je na Slovensku 181[10] regulovaných profesí, z nichž 37[11] jsou řemesla[12] (v ČR je téměř dvakrát více řemesel – 62[13]) **Portugalsko** – již před rokem 2012 deregulovalo 170 profesí a u ostatních zmírnilo požadavky na výkon[14].
DOPOSUD PROVEDENÉ KROKY	Mezinárodní konference s workshopy na téma deregulace „Modernizace systému uznávání odborných kvalifikací: vnitřní trh bez bariér"(31.10.2012)

[8] Tento dokument by měl být publikován v polovině příštího roku
[9] Viz *Limitting deregulation of professions in Poland.* Prezentace na mezinárodní konferenci „Modernizace systému uznávání odborných kvalifikací: vnitřní trh bez bariér". 31. 10. 2012
[10] Viz Evropská databáze regulovaných profesí (http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?action=regprofs)
[11] Ibid; dle živnostenského zákona je na Slovensku 34 řemeslných živností (viz http://www.szk.sk/files/legislativa/1991-455_znenie_20131001.pdf)
[12] „crafts" – ve smyslu Přílohy IV Směrnice 2005/36/ES, je tedy možné automaticky uznat praxi (viz zákon 18/2004 Sb. o uznávání odborné kvalifikace)
[13] Viz Evropská databáze regulovaných profesí (http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?action=regprofs); dle živnostenského zákona (zákonu č. 455/1991 Sb) je řemeslných živností v ČR 42.
[14] Viz Jochem Sprenger. *A flexible and modern labour market requires a low number of regulated professions.* Prezentace na mezinárodní konferenci „Modernizace systému uznávání odborných kvalifikací: vnitřní trh bez bariér". 31. 10. 2012 (podklad č. 14)

	Veřejná konzultace „Výkon vysněné profese bez bariér“ (1.10.-31.12.2012) - 243 odpovědí - **46%** respondentů má obtíže s orientací v právním řádu ČR v oblasti přístupu k zaměstnání - přes **62%** respondentů by uvítalo deregulaci v oblasti přístupu k zaměstnání[15]. Analýza prostředí regulovaných profesí – určení profesí, jejichž regulace by mohla být buď odstraněna, nebo zmírněna; určení profesí, které se řídí zvláštní evropskou legislativou (lex specialis) Vyjednávání s resortními koordinátory a v důsledku toho snížení počtu regulovaných profesí o **39** od roku 2012. Jednalo se však zejména o odstranění duplicit v předpisech a strukturální změny, nikoliv změny legislativní. **Doposud nejsou žádné rozpracované legislativní návrhy či vládou schválené dokumenty.**

DOPADY V ČR	
PŘÍNOSY	**HROZBY**
Zvýšení konkurenceschopnosti, usnadnění vstupu do podnikání – dá se předpokládat, že odstranění nebo snížení překážek pro výkon regulované profese zvýší počet poskytovatelů těchto profesí. Zároveň se zjednoduší přísun kvalifikovaných pracovníků, kterých je v ČR nedostatek.	Snížení ochrany spotřebitelů – spotřebitel se nemusí dozvědět o tom, zda je poskytovatel služby kvalifikován (doposud to měl v případě regulovaných povolání zaručeno) *Řešení:* • *Situace se však dá řešit tzv. referenčním systémem, který dnes funguje v mnoha sektorech. Spotřebitel se tak může rozhodnout na základě zkušeností s poskytovanou službou. Inspirovat bychom se mohli zde.* • *Spotřebitel bude mít právo si ověřit, jaká je kvalifikace poskytovatele a na tomto základě se rozhodnout, zda od něj službu přijme či nikoliv. Například v Německu mohou služby poskytovat i nekvalifikovaní pracovníci, ale pouze kvalifikovaní mohou používat odpovídající titul nebo profesní označení.*
Zvýšení kvality a snížení ceny – v návaznosti na vyšší počet poskytovatelů služeb předpokládáme, že zvýšení potenciálu ke vstupu nových poskytovatelů služeb přinese zesílení konkurenčního prostředí, a tím i tlak na zvyšování kvality a inovativní přístup k jejich poskytování. Také se dá předpokládat tlak na snižování cen za služby, které budou nyní určovány trhem. Širší nabídka pro spotřebitele. Tlak na inovace jak technologické, tak na nové business modely[16].	Možné snížení kvality služeb jako důsledek snížení požadavků na kvalifikaci poskytovatelů. Předpokládáme však, že by tento důsledek působil pouze krátkodobě do doby, než se trh s různými externalitami vyrovná. *Řešení:* • *Opatrný a citlivý přístup k deregulaci. Každé povolání bude zhodnoceno zvlášť, a pokud by představovalo riziko pro bezpečnost a zdraví, zůstane regulovanou profesí.*

[15] Viz Výstup z veřejné konzultace

[16] O konkrétních případech viz Communication from the Commission - Report on Competition in Professional Services (COM(2004) 83), str. 15, 16.

Zvýšení zaměstnanosti – odstranění překážek znamená snadnější přístup k zaměstnání i snadnější vstup do podnikání. Důležitý efekt při řešení současného problému nezaměstnanosti mladých. Dále zjednodušení mobility, a to jak územní mezi ČS, tak věcné mezi profesemi (pokud někdo nenajde práci ve své profesi, má šanci se přeorientovat podle požadavků trhu) – vyšší flexibilita na trhu práce.	Ochrana třetích osob: tržní mechanismus nemusí být vždy dostatečnou zárukou. Spotřebitel si sice může vybrat mezi poskytovateli a riziko z toho plynoucí je na něm. Ne vždy se však výstup služby dotýká jen daného spotřebitele. Např. při auditu nemá výsledek vliv jen na zadavatele, ale i na třetí osoby (investoři), kteří však neměli možnost do volby auditora zasáhnout.
Snížení administrativní zátěže státu i poskytovatelů služeb.	Ohrožení mobility a zaměstnanosti mladých lidí v případě jejich zájmu o výkon povolání, jež je v hostitelském státě regulováno a v jeho domovském státě bylo deregulováno. Mladí budou muset nejdříve nabýt nejméně dva roky praxe ve svém domovském státě.
Částečné odstranění tzv. reverse discrimination, neboli obrácené diskriminace českých občanů: vyrovnání podmínek pro české občany s přicházejícími občany z jiných ČS (jestliže dnes Čech potřebuje na poskytování některých služeb mít určitou kvalifikaci, zatímco občanu z ČS, kde činnost není regulována, stačí doložit 2 roky praxe v oboru, je to pro české občany nevýhodné).	

DOPADY NA VNITŘNÍ TRH EU	
PŘÍNOSY	**HROZBY**
Odstranění bariér volného pohybu osob, což s sebou může nést i multiplikační efekt v podobě zvýšené spotřeby domácích výrobků a využívání jiných služeb.	Není možnost uznání kvalifikace u neregulovaných profesí - dle zkušeností ostatních ČS hrozba platové diskriminace zaměstnanců, kteří nemají osvědčení místních úřadů či vysvědčení z místních škol. *Řešení:* • *Možností nostrifikace (uznání diplomu) a samozřejmě důsledné kontroly orgány pracovně-právní ochrany*
Odstranění či zmírnění rozdílů s úpravou v ostatních ČS (přílišná komplexnost) umožní snazší přeshraniční poskytování služeb ve více ČS zároveň – potenciál k významným úsporám z rozsahu (economies of scale), další tlak na cenu a kvalitu služeb, vyšší konkurence.	
Pokud bude projekt úspěšný, může být ČR inspirací pro ostatní ČS.	

CÍLE PROJEKTU	
POPIS CÍLE	**MĚŘÍTKO**
Odstranění regulace nebo snížení požadavků pro výkon u 25% profesí	Výchozí stav 345 profesí (29. 10. 2013), respektive požadavků na ně.
Regulace ostatních profesí budou transparentní, přiměřené a odůvodněné ochranou veřejného zájmu	Hodnocení Evropské komise a ostatních ČS v jednotlivých klastrech dle Sdělení Komise o hodnocení vnitrostátních předpisů týkajících se přístupu k povolání,

CÍLOVÁ SKUPINA PROJEKTU – STAKEHOLDERS	
OBČANÉ	Občané, mající zájem v budoucnu podnikat či být zaměstnáni v profesi, která je doposud regulovaná, budou profitovat z odstranění nepřiměřených překážek k profesím. Rovněž tak uchazeči ze zahraničí, kteří se chtějí v ČR usadit či dočasně poskytovat služby. Spotřebitelé služeb by měli získat širší nabídku a nižší ceny služeb.
ZAMĚSTNAVATELÉ	Zaměstnavatelé budou jednoznačně profitovat ze zvýšené mobility jak mezi členskými státy EU, tak mezi profesemi.
UZNÁVACÍ ORGÁNY	Nutnost spolupráce na projektu a s tím spojená zátěž. V konečném důsledku však snížení regulovaných profesí přinese také snížení administrativní zátěže spojené s uznáváním.

2. REALIZACE PROJEKTU (PŘEDMĚT ŘEŠENÍ)

- **Zmapování regulovaných povolání** – MŠMT již započalo s procesem zmapování regulovaných profesí a analýzou právních předpisů. Tento proces musí být včas dokončen a reflektován v databázi regulovaných povolání v souladu s cílem EK deklarovat v březnu 2014, že je databáze regulovaných profesí zcela kompletní.
- **Vytvoření pracovní skupiny** – Oslovení uznávacích orgánů i dalších relevantní institucí (např. Úřadu pro ochranu osobních údajů) se žádostí o nominaci dvou zástupců (z toho jeden by měl být z legislativního odboru) do pracovní skupiny pro implementaci revize směrnice 2005/36/ES, která by se s ohledem na článek 59 zabývala i procesem transparence a deregulace.
- **Veřejné konzultace – zaměstnavatelé** – Cílem veřejné konzultace, která bude směřována především na zaměstnavatele, bude zjistit obecné názory na regulaci profesí (zda je pro ně spíše překážkou nebo přínosem), jejich priority v deregulaci, odhalení problémů v zaměstnávání domácích pracovníků i cizinců nebo případné preference praxe nebo vzdělání. Veřejná konzultace by byla distribuována zejména pomocí různých podnikatelských asociací či sdružení.
- **Veřejná konzultace – Jednotná kontaktní místa** – JKM jsou vstupním místem pro zájemce o podnikání. Proto by mohla úspěšně distribuovat dotazníky pro tyto zájemce, které budou zejména zaměřeny na odhalení problému v systému uznávání odborných kvalifikací a také potenciál pro deregulaci. Dotazník bude předložen pracovníkům JKM v ČR, popřípadě i ve státech, kam čeští pracovníci míří nejvíce (například Německo, Rakousko, Slovensko, Polsko, Irsko, Velká Británie).
- **Studie MPSV** – Oficiální oslovení MPSV s žádostí o relevantní data k regulovaným povoláním a deregulaci s ohledem na pracovní trh. Zaměření na otázky: Jaký vliv má regulace (některých) povolání na pracovní trh? Jaký je podíl zahraničních pracovníků na českém trhu práce? Jak by se projevila deregulace na pracovním trhu? U kterých povolání by z hlediska pracovního trhu byla žádoucí?
- **Monitorovací zprávy** – Monitoring je nedílnou součástí každého projektu, v tomto případě se bude jednat o půlroční zprávy o dosažených pokrocích. Budou předkládány pracovní skupině pro implementaci, měly by být otevřené připomínkám i kritice. Měřítka použitá pro monitoring by měla nezbytně obsahovat: splnění/nesplnění dosavadního plánu, vyhodnocení provedených kroků a doporučení na další postupy.
- **Jednání s příslušnými vnitrostátními orgány** – Jednotlivé orgány jsou rozděleny do skupin dle tabulky (viz níže), které odpovídají klastrům dle Sdělení. Jednotlivá jednání se zástupci resortů budou probíhat dle harmonogramu (viz níže), a to nejprve na národní pracovní úrovni, posléze v klastrech navrhovaných ve Sdělení. Předmětem budou jednotlivá povolání a jejich právní regulace, která musí být podrobena důkladné analýze. Každý resort bude mít prostor obhájit přiměřenost regulaci důvody ochrany veřejného zájmu (definován judikaturou Soudního dvora EU, například ochrana života, zdraví, veřejné bezpečnosti, životního prostředí aj.). V opačném případě bude regulace buď zmírněna, nebo úplně odstraněna.

1. SKUPINA RESORTŮ	2. SKUPINA RESORTŮ
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo dopravy	Ministerstvo zdravotnictví
Státní plavební správa	Ministerstvo vnitra
Drážní úřad	Ministerstvo životního prostředí
Ministerstvo místního rozvoje	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
Český báňský úřad	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo zemědělství	

- **Akční plány** – Po screeningu vzájemných hodnocení v klastrech na evropské úrovni bude předložen akční plán, v němž budou zahrnuta provedená a plánovaná opatření týkající příslušné skupiny tzn. změna, zrušení či zachování, avšak společně s řádným odůvodněním.
- **Návrhy legislativních změn** – Dle dohody s jednotlivými resorty bude případná deregulace zohledněna v legislativních předpisech průběžně či v balíku zákonů spojených s implementací revize směrnice 2005/36/ES. Možný je také kombinovaný přístup.
- **Propagační kampaň** – V případě úspěchu projektu, tedy dosažení vytyčeného cíle, bude naplánována propagační kampaň provedených kroků a přivedení pozornosti veřejnosti na tuto problematiku. Propagace by mohla probíhat například na středních odborných školách či učilištích nebo prostřednictvím Jednotných kontaktních míst.

3. HARMONOGRAM PROJEKTU

NÁZEV ETAPY	START	KONEC	ZODPOVÍDÁ
Zmapování regulovaných povolání	listopad 2013	únor 2014	MŠMT ve spolupráci s uznávacími úřady.
Vytvoření pracovní skupiny pro implementaci směrnice	listopad 2013	leden 2014	MŠMT
Veřejná konzultace - JKM	leden 2014	duben 2014	MŠMT/MPO
Veřejná konzultace – zaměstnavatelé a jejich sdružení	leden 2014	duben 2014	MŠMT/MPO
Studie o dopadech deregulace na pracovní trh	leden 2014	květen 2014	MPSV
Monitorovací zpráva o doposud provedených krocích	půlročně	únor 2016	MŠMT
Jednání s příslušnými vnitrostátními orgány - 1.skupina resortů	duben 2014	říjen 2014	MŠMT+ dotčené orgány
Vypracování akčního plánu – 1. skupina resortů	listopad 2014	prosinec 2014	MŠMT+ dotčené orgány
Jednání s příslušnými vnitrostátními orgány - 2. skupina resortů	listopad 2014	červenec 2015	MŠMT+ dotčené orgány
Vypracování akčního plánu – 2. skupina resortů	srpen 2015	říjen 2015	MŠMT+ dotčené orgány
Návrhy legislativních změn a jejich přijetí	leden 2015	prosinec 2015	MŠMT+ dotčené orgány
Propagační kampaň	září 2015	březen 2016	MŠMT+ dotčené orgány

Příloha 1

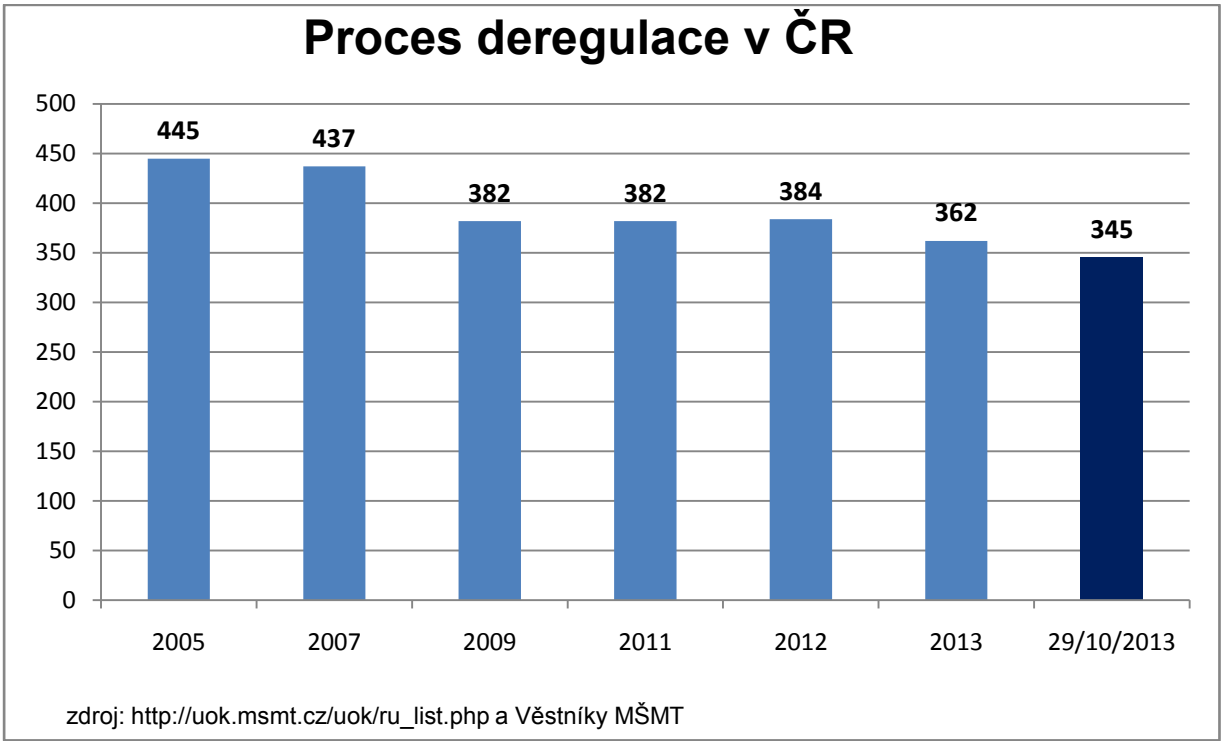

zdroj: http://uok.msmt.cz/uok/ru_list.php a Věstníky MŠMT

Příloha 2

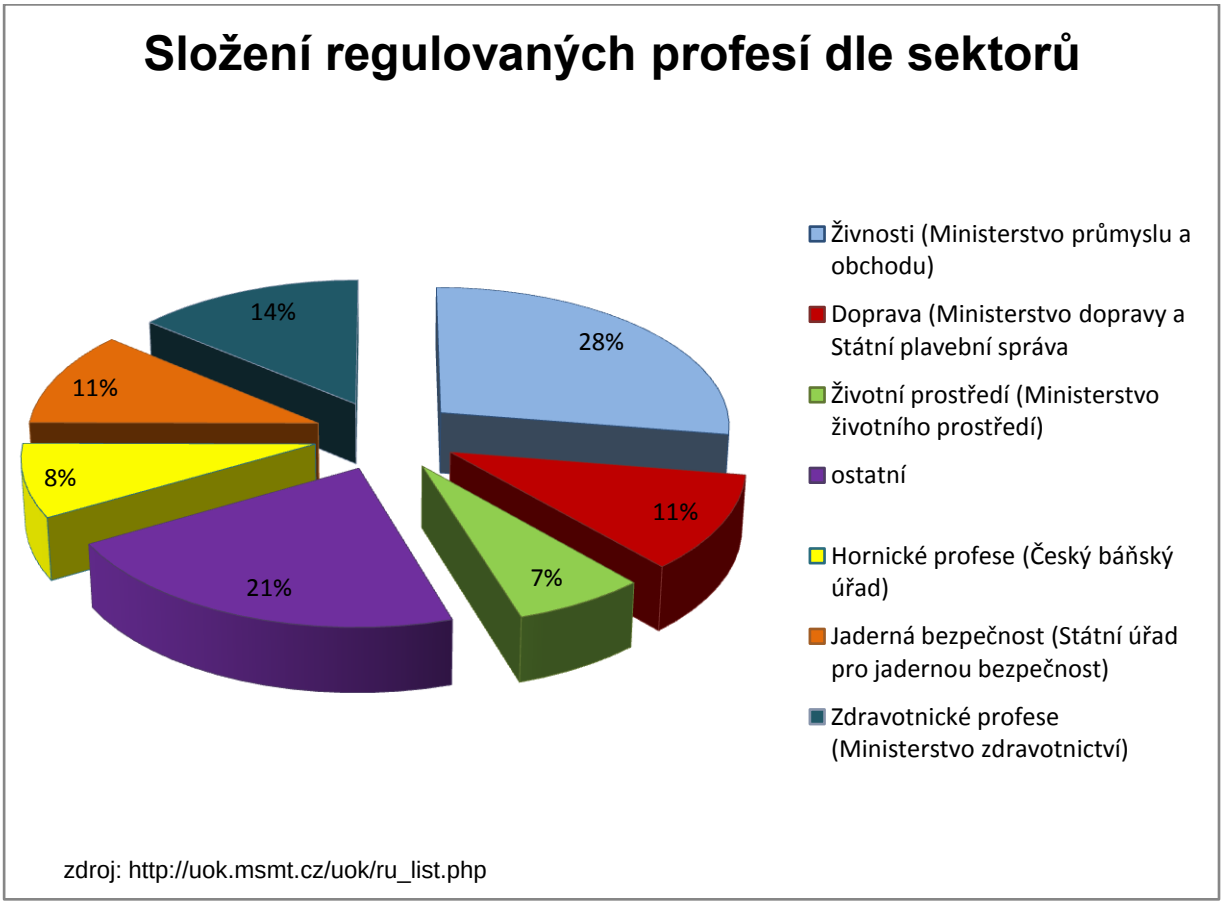

zdroj: http://uok.msmt.cz/uok/ru_list.php